

การวิเคราะห์การจัดวิชาเลือกเสรี ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา(ฉบับปรับปรุง-
พุทธศักราช 2533)ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 1

นางสาวพวงมาลัย เฟื่องบาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-447-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017992 117175240

AN ANALYSIS OF THE ORGANIZATION OF FREE ELECTIVE SUBJECTS IN
SECONDARY SCHOOL CURRICULUM (REVISED EDITION, B.E. 2533)
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION ONE

Miss Pojjaman Pengpan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-447-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์การจัดวิชาเลือกเสรี ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

โดย   นางสาวพจนมาลย์ เห่งปาน

ภาควิชา   บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรชอก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

ผ.ว. รัตน

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ว.ล.รัตน   *บุญสวัสดิ์*
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว.ล.รัตน บุญสวัสดิ์)

บุญมี
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรชอก)

ใจทิพย์
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้ออรัคนพงษ์)

พจนานุกรม ฝรั่งปาน : การวิเคราะห์การจัดวิชาเลือกเสรี ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 (AN ANALYSIS OF THE ORGANIZATION OF FREE ELECTIVE SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOL CURRICULUM (REVISED EDITION, B.E.2533) IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ONE) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุญมี เณรยอด, 204 หน้า. ISBN 974-581-447-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดและปัญหาในการจัดวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ผลการวิจัยพบว่า ในการเตรียมการ โรงเรียนกำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนในด้านบุคลากร มีการวางแผนโดยสำรวจความถนัด ความสามารถของบุคลากรภายในโรงเรียน จัดกลุ่มการเรียน โดยให้นักเรียนเลือกเรียนตามรายวิชาที่โรงเรียนเปิด จัดเตรียมบุคลากรโดยจัดประชุมเพื่อให้ความรู้แก่ครู มีการจัดหาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการผลิตสื่อการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้ห้องปฏิบัติการและโรงฝึกงานของโรงเรียน แต่งตั้งครูแนะแนวเป็นผู้รับผิดชอบในการเตรียมบริการแนะแนว จัดหาคู่มือวัสดุ อุปกรณ์งบประมาณ เพื่อการวัดผล ประเมินผล ปัญหาด้านการเตรียมการ ได้แก่ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและท้องถิ่น ครูผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจ้างบุคลากรภายนอก ครูมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ

ในการดำเนินการ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นทักษะกระบวนการ ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ มีการใช้อาคาร ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงานของโรงเรียน มีการวัดผลระหว่างเรียน หลังเรียน จัดบริการแนะแนว มีการใช้แบบสอบถาม ทำระเบียบวินัย มีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน นิเทศและติดตามผลด้วยการจัดประชุมครู ปัญหาที่พบคือ ครูมีงานมาก ครูมีความรู้ไม่เพียงพอ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ

การติดตาม ประเมินผล ในด้านการเตรียมการและดำเนินการ จะใช้วิธีสอบถามและส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
 สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
 ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....
 15/10/34

C342576 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
KEY WORD : ANALYSIS/FREE ELECTIVE SUBJECTS/SECONDARY SCHOOL

POJJAMAN PENGPAN : AN ANALYSIS OF THE ORGANIZATION OF FREE ELECTIVE SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOL CURRICULUM (REVISED EDITION, B.E. 2533) IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ONE. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D. 204 PP. ISBN 974-581-447-4

The purposes of this research were to analyze the state and problems in the organization of free elective subjects in Secondary School Curriculum (revised edition, B.E. 2533) in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education, Educational Region One.

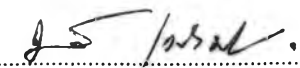
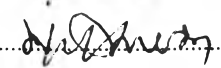
Research findings were as follows:

At the preparation stage, the data showed that schools' policy was mainly based upon school personnel readiness, planning was formulated after surveying school personnel aptitudes. Study programmes were formed according to students' interests. Personnel were prepared and informed through meetings. There were provisions of curriculum documents and materials for preparing instructional medias. Teachers were encouraged to utilized school laboratories. Guidance personnel were assigned for guidance services. Budget and materials were provided for evaluation activities. Problems encountered were lack of information concerning students and locals, insufficient amount of teachers, lack of budget for having resource persons, insufficient of expertise among teachers and insufficient amount of materials and school buildings.

At the implementation stage, teachers were encouraged to apply the nine-steps teaching techniques but the lecture method was mostly used. School buildings and ground, laboratories and shops were used. Both formative and summative evaluations were employed. Guidance division provided questionnaires, student records. An observation method was employed for student behavior while teacher meetings were employed for supervision and follow-up. Problems encountered were teachers had heavy work load, insufficient expertise among teachers, and insufficient amount of buildings.

At the evaluation stage, a survey method through questionnaires was employed for gathering data and there was no problem reported.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิสูตร .....
ปีการศึกษา ..... 2534 .....

ลายมือชื่อนิสิต ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง ให้แนวคิด ตลอดจนนำใจ กำลังใจ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ และคณาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้ และคำแนะนำอันมีค่าซึ่งตลอดเวลาที่ได้ศึกษาอยู่ ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และเพื่อนนิสิตภาควิชาบริหารการศึกษา รุ่นที่ 28 ซึ่งได้ช่วยเหลือให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจที่เสมอมา

พจนมาลัย เฟื่องบาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
การนำเสนอผลงานวิจัย.....	10
2. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักสูตร.....	12
- ความหมายของหลักสูตร.....	12
- การใช้หลักสูตร.....	13
- ผู้เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร.....	14
การบริหารหลักสูตร.....	15
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533.....	17
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533..	18
การจัดวิชาเลือก เสริมตามหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533.....	20

- การเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรี.....	20
- การดำเนินการจัดวิชาเลือกเสรี.....	28
- การติดตาม ประเมินผล การจัดวิชาเลือกเสรี.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3. วิจัยดำเนินการวิจัย.....	37
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	37
วิธดำเนินการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	40
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	43
ตอนที่ 2 สถานภาพการจัดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วย	
ประเภทของวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอน	
ในแต่ละกลุ่มวิชา, การเตรียมการ, การดำเนินการ	
และการติดตาม ประเมินผล การจัดวิชาเลือกเสรี.....	59
ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วย	
ปัญหาในการเตรียมการ, การดำเนินการ และ	
การติดตาม ประเมินผล.....	111
5. สรุปผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ.....	137
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	137
วิธดำเนินการวิจัย.....	137
สรุปผลการวิจัย.....	138
อภิปรายผลการวิจัย.....	145
ข้อเสนอแนะ.....	153

บทที่

หน้า

รายการอ้างอิง.....	155
ภาคผนวก.....	156
ประวัติผู้เขียน.....	204.

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและรับคืน.....	40
2	แสดงข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน.....	44
3	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	45
4	การปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายแนะแนว.....	47
5	การปฏิบัติงานของครูผู้สอน.....	49
6	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา ของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายแนะแนว ครูผู้สอน.....	51
7	หัวข้อการอบรม,ปี พ.ศ.,ระยะเวลา ในการอบรมของผู้บริหาร.....	53
8	หัวข้อการอบรม,ปี พ.ศ.,ระยะเวลา ในการอบรมของหัวหน้าฝ่าย แนะแนว.....	55
9	หัวข้อการอบรม,ปี พ.ศ.,ระยะเวลา ในการอบรมของครูผู้สอน.....	57
10	ประเภทของวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์- คณิตศาสตร์ ในระดับชั้น ม.1.....	60
11	ประเภทของวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาภาษา ในระดับ ชั้น ม.1.....	61
12	ประเภทของวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ในระดับชั้น ม.1.....	62
13	ประเภทวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ ในระดับชั้น ม.1.....	63
14	ประเภทของวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาการงานและ อาชีพ ในระดับชั้น ม.1.....	65
15	ประเภทของวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์- คณิตศาสตร์ ในระดับชั้น ม.4.....	70
16	ประเภทของวิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาภาษา ในระดับ ชั้น ม.4.....	71

17	ประเภทวิชาเลือกที่เสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ในระดับชั้น ม.4.....	73
18	ประเภทของวิชาเลือกที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาบุคลิกภาพ ในระดับชั้น ม.4.....	74
19	ประเภทของวิชาเลือก เสรีที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มวิชาอาชีพ ในระดับชั้น ม.4.....	76
20	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการในด้านการกำหนดนโยบายและ การวางแผน.....	81
21	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการในด้านการจัดกลุ่มการเรียน.....	83
22	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการในด้านการจัดการเตรียมบุคลากร ในด้านการจัดวิชาเลือก เสรี.....	85
23	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการในด้านการจัดเตรียมหลักสูตรและ เอกสาร ประกอบหลักสูตร.....	86
24	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการในด้านการเตรียมสื่อการสอนและสถานที่ ที่ใช้สอน.....	88
25	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการในด้านการจัดเตรียมบริการแนะแนว....	90
26	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการด้านการวัดผล ประเมินผล.....	93
27	ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.	96
28	ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการในด้านการใช้สื่อการสอนและสถานที่ ที่ใช้สอน.....	98
29	ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการในด้านการวัดผล ประเมินผล.....	100
30	ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการในด้านการจัดบริการแนะแนว.....	102
31	ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการในด้านการนิเทศและติดตามผล.....	104
32	ข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม ประเมินผล การจัดวิชาเลือก เสรี.....	106
33	ข้อมูลเกี่ยวกับการติดตาม ประเมินผล การจัดบริการแนะแนว.....	109

34	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมการในด้านการกำหนดนโยบายและ การวางแผน.....	111
35	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมการในด้านการจัดกลุ่มการเรียน.....	113
36	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมการในด้านการเตรียมบุคลากร.....	114
37	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมการในด้านการจัดเตรียมหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร.....	116
38	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมการในด้านการเตรียมสื่อการสอนและ สถานที่ที่ใช้สอน.....	117
39	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมการในด้านการบริการแนะแนว.....	119
40	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมการในด้านการวัดผล ประเมินผล.....	122
41	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการในด้านการจัดการเรียนการสอน.....	124
42	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการในด้านการใช้สื่อการสอน.....	125
43	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการในด้านการใช้สถานที่ที่ใช้สอน.....	126
44	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการในด้านการวัดผล ประเมินผล.....	127
45	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการในด้านการบริการแนะแนว.....	129
46	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการในด้านการนิเทศและติดตามผล.....	132
47	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการติดตาม ประเมินผลการเตรียมการ จัดวิชา เลือกเสรี.....	133
48	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการติดตาม ประเมินผล การดำเนินการ จัดวิชา เลือกเสรี.....	135